

ABONAMENTUL
 Pe un an . . . 28.— Cor.
 Pe jumătate an 14.— "
 Pe 3 luni . . . 7.— "
 Pe o lună . . . 2.40 "
 Pentru România și
 străinătate:
 Pe un an . . . 40.— franc
Telefon
 Pentru oraș și interurban
 Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACȚIA
 și
ADMINISTRAȚIA
 Strada Zrinyi N-rul 1/a
INSERTIUNILE
 se primesc la admini-
 stratie.
 Mulțumite publice și Loc
 deschis costă șirul 20 fil.
 Manuscrise nu se in-
 napoiază.

Glasul scriitorilor.

— Ignotus. —

Intr'unul din numerii din urmă ai ziarului „Glasul” sub titlul „In fața Parisului” scriitorul Ignotus publică un articol care oricât ar fi austrofil, e totuși remarcabil pentru obiectivitatea judecării și mai ales pentru sentimentul de dragoste cu care privește scriitorul la valori culturale datorite omenimii de la Paris francez.

— „Aud deja dela al patrulea om — zice Ignotus, — că Francezii-s nebuni, dacă nu eștie Parisul, că sunt nemernici, dacă sînt pe Nemți, să le bombardeze orașul lor francezesc. Și-am putut auzi în două-trei săptămîni independente una de alta, cum își închipuiesc unii ce are să fie când va intra în fața Parisului în Paris: călare pe un cal negru cum cărbunele sau alb ca zăpada are să se omoare în Place de la Concorde și într'o limbă franceză cu glas sonor are să țină o vorbă:

„Francezi, popor glorios, n'am venit aici să vă stricăm ci ca prietin al vostru, — voi m'ați să scot sabia împotriva voastră, dar greșit această ați îndreptat'o, că v'ați apărut de semizeii, — ne-am încercat unii pe alții și în soarta ne arată, că locul nostru e alături în fruntea culturii, în fruntea omenirii, împreună în fruntea lumii”.

„Acestea fără îndoială sunt fantazii nai-ve — așa de naive cum nu pot fi decât oamenii înțelepți, — așa de naive cum nu poate decât realitatea. Naive ca zicările banale, tocmai de aceea ajung banale, pentru că însele e un adevăr ce se vedește în fiecare

clipă. Noi avem acum toate motivele de-a fi mînioși pe Francezi. Și în fața lui Dumnezeu și în fața oamenilor e just, să privim cu bucurie înfrîngerea și doborîrea lor. În întăiele zile, când așa de repede îi ajungeau loviturile, ca pe țîngăul care s'a apucat la bătaie cu un șampion de box: de fapt sentimentul acesta îl aveam și eram cuprinși de o bucurie sănătoasă, conștientă și sinceră, când vedeam pierderile lor. Dar, știe Dumnezeu: cu cât e mai serioasă primejdia ce amenință poporul francez, cu atît e mai mică bucuria aceasta. Cu cât e mai adîncă prăpastia ce se deschide în fața lor, cu cât e mai neîndurată singuranța care-i mîna la marginea acestei prăpăstii, cu atît mai mare milă ne cuprinde sufletele. Ba mai mult: teamă. Nu doar că ar fi și în noi stupidă credință deșartă, care spăimîntîndu-se de creșterea puterii germane, vîră în ticăloșii și josnicii popoarele apusene. Nu — noi tot așa de puțin ne temem de Nemți, cum ne temem de noi înșine. Dar ne temem, că se poate pierde din lume acel ceva bun, care se numește spirit francez, felul francez de a fi. Oarecum avem sentimentul că acest spirit francez e în mîni rele în mîinile francezilor, și că n'ar trebui distrus ci dat în grija unor mîni mai tari și mai cuminți. Gîndul acesta e exprimat în teama, că Francezii poate n'o să-și bată așa de mult capul cu păstrarea Parisului, precum ni-l batem noi. Iar în fantazia, că împăratul are să repete la Paris, ceea ce a făcut bunicul său la Königgratz: că întăi își zdrobește potrivnicul, dar numai ca după aceea să-l primească prietin: în fantazia aceasta e severitatea aceea plină de dragoste care simte că într'un fel oarecare ar trebui pus sub tutorat copilul acesta glorios, care lăsându-se

pradă momelilor engleze și rusești a dovedit în deajuns, că nu mai poate fi adevărat paznic al intereselor sale. Rusul: dorim să fie zdrobit și nimic. Englezul: să fie făcut și de rușine. Francezului însă nu-i dorim nici pieirea, nici înjosirea. Nu dorim decît să i se dea o lecție, să fie trezit din visuri la realitate, ceea ce, zadarnic, nu se poate întîmpla altfel, decît dacă dă nițel cu capul de perete. Francezii s'au îmbătut de cuvintele lor proprii. Dar e minune asta? Cine mai are astfel de cuvinte? — Trebuiau treziți și iată s'a întîmplat. Nu e însă în interesul nimănui, să se zvârcole în sânge acest popor, care poate privi asupra unui trecut atît de glorios. Se spune că „Le Temps”, care asemenea englezescului „Times” agitase fără nici un scrupul pentru războiul german, acum bate coarde de pace.

„Poate cîntecul acesta parisian sau bordolez e tot așa de naiv ca și fantazia budapestană despre discursul francez al împăratului german. Dar faptul că noi, în situația noastră extrem de gravă când Rușii-s în Galiția și biruințele noastre le putem zmulge numai cu sfortări supraomenești, noi avem vreme, să ne gîndim, ce se întîmplă cu Francezii, — faptul că dintre Francezi aceia, a căror ură și teamă și gelozie fără rost ar trebui să crească sub impresia biruințelor germane, și asupra cărora ar trebui să aibă înrîurintă încurajările engleze și rusești, că Francezii, aceștia se pot gîndi acum la pace: faptele acestea dovedesc că în situația de azi, în suflete trăiește sentimentul, că Europa continentală e ceva întreg, se ține de olaltă, țările ei ar trebui să stea alături spre apus împotriva nesătuțului egoism englez, spre răsărit împotriva celui rusec. Francezii au căzut jertfă acestui egoism, când

Victor Stanclu.

Plantele de leac.

5. Măsălărița.

(Hyoscyamus niger L.) numită în unele locuri Nebunarița și Sunătoare e tot atît de cunoscută ca și cele amintite mai înainte. Florile sunt cu vinișoare violete, și fructele, cari ar avea pe cap o coroană regală, fără să amintim mirosul neplăcut și îmbătător, fac din depărtare la ochii oamenilor. Se găsește pe lângă drumuri, case părăsite și ruine, în gunoaie și locuri neumbrate. E una din cele mai veninoase ierburi. Chiar și numai imbată și produce dureri de cap. Conținutul venin al nervilor, așa încît în cantități mici e liniștitor, alinător de suferințe, dar în cantități mari narcotizează, ucide.

Uzina populară a primit'o dela întrebunțarea ei de către poporul nostru: O parte din rădăcina o ține între masele ca să-i aline durerile. Veninul măsălăriței omoară nervul și durerile se opresc; dar e un procedeu periculos.

Caz de inveninare se dă bolnavului să vorbească și chemăm medicul. Apoi din timp în timp se dau cantități mici de beuturi acrite cu oțet de cățușă tare, și compresii reci.

Pe toate că se găsește în tot locul, e foarte abundentă și încă e vrednică să fie culeasă.

Frunzele se culeg în timpul înfloririi. E bine să secerăm planta și acasă despoiem frunzele de pe tulpină, și așternute subțire le uscăm în podul casei sau alt loc umbros. Cu cât sunt mai verzi frunzele, și cu cât sunt mai curat uscate cu atîta au preț mai bun. **100 kgr. se vînd între 24—60 cor.** Sămînța se adună înainte de deschiderea capsulelor, în cari se află. Tăiem capsulele, le lăsăm să se usuce, și apoi le îmblățim, cernem sămînța și o punem în saci. **O sută kgr. se vînd cu 40—48 cor.**

Tot atît de veninoasă e și

6. Ciumăfaea.

(Datura Stramonium L.) numită în unele locuri Bolândarița Cioma-feti, Laurul, Mărul-porcului, Turbarea. Se cunoaște foarte ușor pe capsula cu țepe noi (seamănă cu căstana sălbatică) și florile mai albe. Se caută, se culege, se usucă, și se vînde ca și măsălărița. **In caz de inveninări cu Ciumăfaea** pe lângă medicamentele amintite la măsălărița, se mai poate lua și oleiul de ricin sau alte oleiuri.

7. Pelin-alb.

(Artemisia Absintium) (Pelin bun) e o plantă foarte cunoscută cu florile ei galbene, mirositoare și amare, cu frunzele lănoase. În medicină e întrebunțat pentru veninul ce-l conțin îndeosebi frunzele. Cu frunzele și vîrfurile plantei se fabrică un fel de liqueur numit „absint” iar pus în vin îl transformă în „pelin”. Poporul

il întrebunțează ca medicină populară la răni: **spălare cu apă de pelin fierț. In rachiul se bea ca să ajute mistuirea și să îndrepteze stomacul.** Atît de mult se crede în puterea lui vindecătoare, încît în cazuri de epidemii, țărani în unele părți îl poartă la brâu ca să fie ferit de boală. Prețul pelinului variază din an în an.

8. Florile de teiu.

(Filia grandifolia T. parvifolia) de asemenea sunt bine plătite în farmacii. Dar chiar și ca **medicamente de casă** sunt de folos. **Ceaiul** se întrebunțează la răceli, guturaiu, tuse. Florile lăsate mai mult timp în apă dă acesteia un miros plăcut și se întrebunțează **în contra pîstruitor și căderii părului.** Tot așa se pot valora:

9. Florile de soc.

(Sambucus nigra L.) imbată cu mirosul lor plăcut și atrag atențiunea tuturor la tufa din marginea grădinii, sau din păduri și mărăcinișuri, pe unde crește socul. Infloresce pe la sfîrșitul lui Maiu și începutul lui Iunie. Indată ce florile sunt dezvoltate se adună, lăsându-le cotoarele scurte și se usucă la umbră. Florile bine uscate au culoare galbină aurie. **1 kgr. de flori se plătește cu 45—50 fil.**

Ca leac de casă socul e des întrebunțat. **Ceaiul din flori liniștește nervii, curăță sângele, curăță stomacul și îndepărtează sudorile.** Pentru însușirea aceasta nu prea e bine să dăm ceaiuri de soc bolnavilor de friguri. Se între-

Prețul unui exemplar 10 fileri.

au ascultat de ademenirile lui, și din vanitate i-au intrat în slujbă dându-i bani și arme, și și-au părăsit interesele lor propriu, care-s identice cu interesele lumii, ale omenirii, ale culturii. Locul poporului francez e acolo, unde i l-a fixat situația lui geografică: în fruntea continentului european.

„Împăratul acela mare și înțelept și înflăcărat, pe calul căruia e și pusă șeaua ca să-și ducă stăpânul în Place de la Concorde, împăratul acesta, totdeauna așa a simțit. De când e împărat, într'acolo și-a îndreptat toată truda, — câte odată ajungea până la înjosirea de sine în căutarea toanelor vecinului său îndărătnic. Zadarnic s'a trudit, a jertfit și a fost politicos, — francezul a trebuit să-i simtă mai întâi pumnul, ca apoi să se împace cu străngerea lui de mână. Dar în lume viază sentimentul, că nu mai poate zăbovi mult, ideea Confederației Europene, și cu cât pare mai utopică în zilele grele prin cari trecem, cu atât mai mult o desvoltă și o apropie de realizare zilele acestea. În fața Parisului stă acum războiul, primejdia, catastrofa. Și avem senzația că mai curînd sau mai târziu, dar cu siguranță: în fața Parisului se naște pacea, siguranța și sănătatea”.

Astfel grăiește omul culturii serioase în orientul budapestan. Ca orice scriitor, e un vizionar incorigibil, dar tocmai de aceea poate că pătrunde realitatea cu mult mai adânc decât mulți stăpâni de cifre și hărți strategice...

Haeckel despre conflictul European.

Cunoscutul profesor octogenar Ernst Haeckel publică în ziarul „Jenaer Volksblatt” un articol, în care demonstrează culpabilitatea Angliei, care singură a deslănțuit marele conflict actual amenințând astfel întreaga cultură a omenirii pentru scopuri pur egoiste. Demonstrând iubirea de pace a monarhiilor tripliei, Haeckel arată ce pierderi de valori culturale va suferi toată omenirea în zilele no-

stre, pierderi pentru care acei cari au cauzat ca-taclismul pot fi cu drept cuvînt desemnați ca cei mai mari criminali ai istoriei.

Haeckel demonstrează că nici Rusia, care a început atacul contră tripliei, cauzând prima declarație de război, nici Franța, aliata ei atât din cauza legăturilor financiare, cât și prin cererea de revanșă, nu poartă vina pentru catastrofa actuală. Singură Anglia este în cea mai mare parte responsabilă pentru începutul războiului. „Perfidul Albion” a cărui politică vicleană reprezintă în cel mai înalt grad naționalismul fără scrupul, egoismul brutal național, a pus cu această ocazie din nou în acțiune „morală practică” de a întări numai și numai imperialismul britanic. Ziua de 4 August va rămănea în vecii vecilor una din zilele cele mai negre a Angliei, deoarece în aceiași zi guvernul englez a produs declarația de război către Germania, pe care o pregătise de mult.

Numai prin acest fapt, numai din vina Angliei s'a născut războiul mondial cel temut.

Spre sfârșitul articolului, Haeckel reaminteste legăturile sale cu savanți englezi și declară că are mai înaltă admirație pentru uriașa muncă culturală a Angliei.

Vorbeste despre relațiunile sale cu Charles Darwin, Thomas Huxley, Alfred Wallace, Iohan Lubock și cu alți savanți englezi. La aceștia, precum și la mulți alți bărbați de frunte ai științei ar fi cunoscut părțile excelente ale caracterului național britanic. Toți cunoșteau și apreciau firea și științele germane. Ei ar fi condamnat în modul cel mai aspru cu toți, dacă ar mai trăi, năpustirea mișelască a Angliei asupra Germaniei.

De câte ori nu am constatat împreună”, spune Haeckel, „că cele două națiuni surori germane trebuie să muncească, strâns legate, spre cele mai înalte ținte culturale. Și iată o ruptură în mod barbar această legătură”.

Anglia este în primul rând culpabilă de crima capitală de a fi pregătit de ani de zile acest război fără seamăn în modul cel mai mișelosc spre a-l porni apoi cu ajutorul Rusiei, propriul său inamic periculos. Să sperăm că vremea le va aduce răsplata dreaptă pentru aceasta și că phenixul infinit al geniului german va renaște mai întărit și mai generos din cenușile acestei văpăi lumeste.

buintează des la răceli, la tuse, catar de piept, iar vaporul ceaiului la dureri de urechi și umflături la grumazi. Florile muiate în lapte ferbinte dau lapte de gargarizat la aprindere de grumazi și la gâlci. Florile bine uscate, cusute în o periniță, (câte odată mestecate cu flori de mușetel), și încălzite, se pun la dureri de dinți, urechi, durerile corpului inferior, provenite din răceli și la aprinderi reumatice.

Am văzut adesea punându-se coaja verde a socului la arsuri și la aprinderi de ochi.

10. Mușetelul.

(Matricaria Chamomilla L.) numit și Romoniță se deosebește de alte flori cu aceeași înfățișare, cum e Aurată sau Ochiul-boului, și Romonița de câmp, prin mirosul ei puternic și prin cotorul gol care poartă floarea. (La Aurată și Romonița de câmp cotorul e plin. (Mușetelul e una dintre plantele, cari le culege și poporul nostru ici-colea, fiind foarte căutate. Se găsește pe câmp pe lângă drumuri, și începând de pe la mijlocul lunii Maiu, se pot culege florile până Toamna. Florile le culegem (cotoarele cât se pot de scurte) până când nu sunt prea coapte, ca să nu se scuture când se usucă, și le ducem în un loc umbros, îngrijind ca și uscate să-și păstreze culoarea naturală.

Ca leac de casă mușetelul e între cele mai cunoscute plante. Ceaiul îndepărtează sudorile, alină durerile, încălzește și întărește stomacul și e întrebuințat la răceli, colică, dureri de stomac, năvălirea sîngelui în cap sîngerări de mi-tră, dureri reumatice. Spălări cu ceaiul de mușetel sunt des întrebuințate la bube, curgere de urechi, răni cari se vindecă cu greu, chiar cele provenite din boale venerice; iar la copii mici e foarte bine să se spele ochii cu ceaiul recit. La

dureri de măsele provenite din receli se alină durerea dacă ținem ceaiul cald în gură. Tot pentru durere de măsele se pun florile în o periniță se încălzesc și se pun pe falcă; „par'că ai lua durerile cu mâna”.

În farmacii sunt des întrebuințate așa încât în cazuri că avem cantități mici, le putem valoriza în cea mai apropiată farmacie.

11. Coada-șorecelului.

(Achillea millefolium L.) în Bănat se numește Alunele și Sorocină; crește prin livezi pe lângă drumuri pe marginea pădurilor, cu flori albe-roșietice. O buruiănă de leac des întrebuințată în medicină și ca leac de casă. Fiind că se găsește atât de des, nu e chiar bine plătită, dar valorizarea ei socotind că se poate culege fără nici o greutate, tot va putea aduce un câștig multămitor celor ce o usucă.

Leacuri de casă: Ceaiul e neîntrecut la dureri de rinichi, ficat, slăbirea beșecii; în contra tusei și a catarului, e un leac bun în contra hemoroizilor, malariei, reumatismului și sîngerărilor, întărește stomacul și nervii. Bănătenii vindecă cu coada șorecelului alunele de pe față. În unele locuri e întrebuințată pentru curățirea sîngelui și pentru vindecarea boalelor femeiești. Câte o babă „meșteră” spune adevărate minuri, despre vindecările făcute cu această „iarbă-a-noastră”.

La tăieturi, bube și rane se pune frunza și se leagă.

În unele sanatoare se pune în apa de spălat coada șorecelului și se zice că înalbește pielea și acelaș fel de întrebuințare l'am văzut la o fată pe care o numeau „frumoasa satului”. Cercetând mai de-aproape poate am afla că se întrebuințează pentru multe alte metehne.

Sfințirea bisericii din Sinersig.

Duminecă în 24 August a. c., bravilor și harz credincioși ai comunei bis. gr. or. rom. din Sinersig li s'a împlinit o veche și arzătoare dorință, și sfințirea lăcașului D-zeesc, ridicat din partea credincioșii evlavioși, sub conducerea zelosului școlii lor conducător, a preotului Vichentie Pirtea.

Aceia cari cunosc istoria acestei comune văd starea ei de mai nainte, sărăcia și transformările cari au trecut în deceniul din urmă, precum și zburile și șicanările credincioșilor noștri gr. or. rom. — aceia vor recunoaște și vor ști prețui însemnătatea actului măret, săvârșit prin sfințirea bisericii din Sinersig.

Această comună bisericască rămăsese fără preot și fără biserică. În lipsa de conducători harnici, credincioșii comunei acesteia și-au fost părăsit cu toată conștientizarea, învoindu-se a contribui la susținerea școlii de stat din localitate.

Venerabilul consistor diecesan, văzând pericolul amenințat această comună bisericască, a trimis în Sinersig preot Vichentie Pirtea cu însărcinarea să scape această comună dela pieire.

Acești zeloși apostoli, în scurt timp, nu numai au întors credincioșii de pe căile lor rătăcite, ci și au adus zelul, conștientizata, punctualitatea în școlii prin progresul arătat în școala confesională, și au înțigat iubirea și încrederea nețărmurită a credincioșilor lor, ba chiar și a concetățenilor maghiari din comună, cari începuseră a-și trimite chiar și prin școala confesională română.

Astfel, preotul Vichentie Pirtea, ajuns în scurt timp stăpân pe situație a ridicat o școală confesională frumoasă și binearanțată cu locuință învățătorului și acum a zidit o biserică pompoasă și trainică, în preamărirea lui Dumnezeu.

Iată, ce poate face un preot la locul său și o biserică toare zeloasă și harnică!

Prea Sfinția Sa domnul episcop Dr. E. Mironescu, stăruind să fie împiedecat a îndeplini, în persoana preotului Vichentie Pirtea, a binevoit a încredința cu toată încrederea acestui act solemn pe însuși preotul local Vichentie Pirtea.

Această rară distincție din partea P. S. S. este meritat-o pe deplin inimosul păstor sufletesc al acestei comunei bisericesti.

Afară de părintele Vichentie Pirtea, preotul Sinersig, au luat parte la actul sfințirii și Sfta Liturghie au fost: Simeon Blajovan, Hodos; Gheorghe Costescu, tânărul preot din Valea-mare, a cărui nume, din cauza de rău, mi-a scăpat din memorie și Valeriu Blajovan, Căpăt. Răspunsurile le-a executat tinerimea școlii.

La actul sfințirii precum și la sfta Liturghie au participat întreaga comună, mic și mare, toți în general serbătore, cu fețe vesele și multămite în interior, și după atâtea greutăți și jertfe, dorința lor de a vedea și a avea o biserică, — s'a împlinit.

Au mai luat parte la sfințire, din partea civilă: notarul și medicul cercual, întreagă autoritatea municipală, mulți frunțași și popor din comunele învecinate și o cunună frumoasă de dame și domnișoare.

După sfințirea apei și a untului de lemn, și după afară, înaintea bisericii, s'au făcut închinările și pirea cu apă sfințită și ungerea cu unt de lemn al bisericii, pe din afară, apoi stropirea lăuntrică, și rugăciunile obișnuite și prescrise la actul sfințirii.

La priceasnă, părintele Costescu cetește la Sfta Liturghie, și la sfârșitul ei, adresându-se la preotul Vichentie Pirtea și poporului credincios, a spus cuvintele sfințirii bisericii.

Cuvintele calde și pline de învățături morale cari bunul arhipăstor îndeamnă credincioșii săi să se țină de treze și apere limba, legea, patria și tronul, să se ferim de bucurie din ochii credincioșilor. La finea sfințirii credincioșii aclamă pe P. S. Sa cu cântec: „Să trăiască!”

Urmează predica instructivă și foarte potrivită la actul sfințirii, a părintelui Vichentie Pirtea. Din această predica face istoricul bisericilor din vechime, arată înălțarea bisericilor din timpul prezent, îndeosebi în țara noastră, care numai prin biserică sa naștere și existat ca popor, în decursul veacurilor trecute și putea exista și în viitor.

Predica rostită cu vervă oratorică a stăruit în impresie asupra ascultătorilor.

La finea liturghiei s'au făcut rugăciunile pentru biruința armatelor din război, cari au scos lacrimi din ochii părinților, soțiilor și ră-

fiacilor noștri viteji, cari departe, în țări străine, își răsă sângele pentru patrie și tron.

Părintele Pirtea ceteste în fine numele donatorilor, cari au jertfit sume enorme, în raport cu starea lor materială, pentru zidirea și înfrumșetarea bisericii. Fără de aruncul general preliminar pentru zidirea bisericii, care s'a urcat la singuratici până la suma de 20 cor., au donat benevol mulți creștini sume însemnate pentru înfrumșetarea bisericii. Amintese aci pe slavosul creștin, economul Blaju, care a donat 500 cor. pentru cumpărarea unui clopot.

D-zeu să le răsplătească însușit!
Preoții celebranți, precum și alți onorații, au fost apoi invitați la masa ospitală și bogată a părintelui Pirtea, unde învățătorul M. G. Crăciun din Hodoș, a ținut un scurt toast în sănătatea eroilor zilei; a zelosului preot Vichentie Pirtea și a neobositei învățătoare Octavia Pirtea.

Ne-am depărtat apoi, plecând fiecare din noi întărit de convingerea, că precum sunt conducătorii, așa e poporul, cum e poporul așa sunt conducătorii. În comuna Sigersig am găsit conducători zeloși și un popor bun și brav.

Tot înainte cu Dumnezeu!

M. G. C.

Războiul.

DANKL ȘI AUFFENBERG COLABOREAZĂ CU CENTRUL ARMATEI.

Viena. — Ziarul „Die Zeit” este informat de corespondentul său de război: retragerea trupelor noastre în nolle poziții s'a făcut în cea mai mare ordine și fără nici o controlare din partea dușmanului foarte istovit. Trupele s'au retras ca victorioase ducând cu ele 80 de tunuri și peste 10,000 de prizonieri. Nolle poziții au fost alese din cauze strategice. Dispoziția trupelor e admirabilă, cu toate că vremea este rea. Armatele lui Dankl și Auffenberg s'au unit cu armata centrală.

NOUA NOASTRĂ OFENSIVĂ.

Berlin. — „Vossische Zeitung” scrie următoarele despre armata austro-ungară:

În noua sa poziție armata austro-ungară face pregătiri pentru ofensivă. Cu extraordinară dibacie s'au luptat trupele austro-ungare în războaiele de până aci cu forțele preponderante ale armatei rusești. Comanda militară austro-ungară va afla chipul și mijlocul prin cari va săi niveleze deosebirea numerică. Dacă aceasta se va face în timpul cel mai apropiat, atunci armata austro-ungară pășeste într-o nouă ofensivă și nu putem sta la îndoială că va fi succesă. Neclintit ne încredem în viteazul nostru țărăș de arme.

În preajma Parisului.

Berlin. — Semioficiosul „Norddeutsche allgemeine Zeitung” scrie următoarele că: evenimentele de pe câmpul de război francez:

Noua luptă mare decurge pe un front de aproape 125 de kilometri. Punctul cel mai neconturbat este Nanteuil (spre nord dela Meaux) unde aripa germană a început ofensiva. Probabil că aici sunt postate trupele engleze, pentru că după cât s'a putut afla până acum, trupele lui French totdeauna au fost alipite aripelor stângi franceze, dinspre partea Angliei. Planul francez, în senzul căruia trupele germane vor lăsa Parisul la dreapta nebombardat, s'a dovedit iluzoriu deja înainte de ce parizienii ar fi auzit bubuitul tunurilor germane. Se mai știe că în preajma Parisului s'a incins o luptă inversunată pe linia ce duce spre nord-est dela Paris până la Marne, trecând peste râul Grandmorin care se varsă în Mare, peste teritoriul Vitry le Francois pe care-l consideră de punctul ostic extrem al frontului francez. Linia Marne care se întinde spre nord dela Chalons, a fost trecută deja de armatele noastre.

Situația armatelor în Franța.

Situația armatelor germane în 7 Septembrie, după ofensiva Francezilor în ținuturile sud-estice dela Paris, a fost următoarea:

Armata lui Kluck de ambele părți dela Ourcq, în linia Nanteuil—louarre.

Armata lui Bülow între Iouarre și Château—Thierry.

Armata lui Hausen între Château—Thierry și Dormans.

Armata principe'ui Albrecht de Württemberg între Epernay și Châlons sur Marne.

Armata moștenitorului german spre sud dela Verdun.

Armata moștenitorului din Bavaria în linia Pont a Mousson—Nancy—Luneville.

Armata lui Heeringen în linia Luneville—Mülhausen.

În această linie, lungă de aproape 400 km. și care se întinde dela Paris până la Verdun spre vest-ost și dela Verdun în direcția dela nord spre sud, au ajuns Germanii cu cele 7 armate ale lor în 7 Septembrie și așa, luându-se ca pivot ținutul dela Verdun, s'a executat colosală schimbare de front spre stânga de către 5 armate germane, urmărind armatele aliaților, iar armatele moștenitorului bavarez și ale generalului Heeringen au ținut pe loc armatele de ost ale Francezilor. Urmărirea armatelor aliate s'a executat în consecință de către cele 5 armate franceze până la linia Paris—Verdun, peste râul Marne, raportând asupra aliaților învingeri mai mari: la St. Quentin asupra armatei engleze, la Namur și Cambrai asupra a 8 corpuri din armata franceză, în Lorena moștenitorul bavarez a bătut alte 8 corpuri de armată. Concentrându-se armatele franco-engleze înfrunte pe linia Paris—Verdun, în sud dela râul Marne, și primind ele aci ajutoare au început ofensiva. Cea dintâi lovitură s'a încercat a se da la Meaux împotriva aripei drepte a armatelor germane. În această luptă au luat parte și trupele din garnizoana Parisului. Această ofensivă a Francezilor a fost încoronată de succes, întrucât generalul Kluck a fost constrâns să-și retragă aripa dreaptă pentru ca să-și apere flancul drept. Prin operațiunea corectă a armatei de sub conducerea generalului Kluck a fost zădărnicită intențiunea Francezilor de a-i respinge pe Germanii dela Paris, — și aceasta mai cu seamă că Germanilor le-a succes a văi însemnate forțe la Creil și Seulis.

După zădărnicierea acestui plan al Francezilor tactica generalisimului Joffre probabil e ca să țină pe loc la Verdun armata moștenitorului german și prin o lovitură în mijlocul liniei germane din Champagne — dela Pouilleuse peste Vitry le Francois—Chalons sur Marne în direcția Reims — să pătrundă între armatele principelui de Württemberg și cea a moștenitorului german și așa să rupă legătura dintre armatele germane din apus de celelalte armate.

Intenția Germanilor era ca armata generalului trecând pe lângă Paris să împingă armatele franceze spre sudost și așa să le arunce de-adreptul în brațele armatelor moștenitorului bavarez și generalului Heeringen.

Acest plan al Germanilor n'a succes deocamdată, deoarece ei au fost siliți să-și lungească frontul până la Seulis—Creil. Astfel au putut lua ofensiva Francezii și acum se dau lupte inversunată pe linia Creil—Seulis—Nanteuil—Contomunier—Snezanne—Vitry le Francois (eventual Chalons sur Marne) pentru ca să fie zădărnicit planul Francezilor.

DE PE CÂMPUL DE RĂZBOI DELA MIAZĂ-NOAPTE.

Cartierul presei. — Cenzurată. — Istoricul pe scurt al nouilor lupte este următorul: În 5 Septembrie trupele noastre cari s'au retras la Grodek pentru a se odihni după marile oboseli ale luptei dela Lemberg, primind ajutoare au atacat pozițiunile rusești. Pe acea vreme armata lui Dankl plecase spre miază-zi deoarece numeroase trupe rusești încontinuu înaintau. În același timp am început lupta la Grodek, pentru ca în modul acesta să prindem pe Ruși între două focuri, la miază-noapte și apus. Însă Rușii și-au trimis puternicele trupe împreună cu armata lor principală împotriva lui Auffenberg și Dankl.

În 10 Sept. n. se vedea deslușit, că o puternică armată rusească înaintază și urmărește armata lui Dankl, iar o altă armată rusească dinspre miazănoapte înaintază între armatele lui Dankl și orașul Lemberg. Tot atunci au avut loc lupte și cu armata rusească din ținutul Lembergului, unde al noștri deși încet dar încontinuu cuceră teren.

Dar deoarece succesele noastre câștigate în iupta din fața Grodekului erau amenințate, aceste trupe ale noastre, au fost retrase pe un teren mai priincios.

PREȘEDINTELE WILSON PENTRU PACE.

„Newyork Herald” scrie în ediția din Paris că președintele Statelor-Unite, Wilson, deși cea dintâi încercare de a mijloci pacea nu i-a reușit, va face încurând din nou propunere statelor combatante pentru mijlocirea păcii.

Exportul României în Egipt dela 1 Ianuarie—31 Iulie 1914.

Abatorile României. — Raportul atașatului comercial din Belgia.

Diracțiunea generală a vămilor din Egipt publică buletinul comerțului exterior egiptean pe luna Iulie: Importul Egiptului, în cele dintâi șapte luni ale anului curent continuă a crește. Iată cifrele comparative, pe cei din urmă trei ani:

424.075.927 lei	—	—	în 1914
392.181.481 „	—	—	în 1913 și
353.901.337 „	—	—	în 1912

Avem deci o creștere de 31.894.446 lei față de 1913 și de 70.174.590 lei față de 1912.

La acest import, România a contribuit cu:

15.576.799 lei	—	—	în 1914
17.600.224 „	—	—	în 1913 și
9.942.050 „	—	—	în 1912

Constatăm o scădere la exportul României în Egipt pentru cele dintâi șapte luni ale anului curent de 2.023.425 lei față de anul 1913 și o creștere de 5.634.749 lei față de epoca corespunzătoare din 1912.

Iată principalele produse exportate de România:

	1914	1913	+ sau —
Făină de grâu	4.192.974	5.447.424	— 1.254.450
Petrol	5.394.807	6.622.453	— 1.227.646
Lemne	5.053.000	4.398.339	+ 654.661
Reziduri de petrol	487.010	936.412	— 449.002
Brânzetură	339.785	195.670	— 144.115

Toate produsele românești au fost exportate în Egipt în cantități mai mici în anul acesta. Scăderile cele mai mari le găsim la făină de grâu și petrol.

Scăderea constatată la exportul de petrol se datorește scăderii exportului din ultima lună Iulie, când exportul petrolului românesc în Egipt a fost de 279.936 lei față de 953.704 lei în 1913, ceea ce face o scădere de 675.768 lei, adică peste 65 la sută. În schimb exportul de lemne s'a îndoit, 1567.616 lei în Iulie 1914 față de 733.095 lei în 1913.

Exportul făinei de grâu se menține la aceleași cifre, 264.617 lei în Iulie 1914 față de 315.264 lei în 1913. Dacă cifra exportului nostru total de făină este mai mică ca în anul trecut, aceasta se datorește în mare parte scăderii importului de făină de grâu în Egipt 113.903 tone în 1914 față de 121.109 tone în 1913. România contribuie cu 10 la sută din importul total de făină, 14.663 tone în 1914.

Abatorul de export în luna Iunie 1914. La abatorul de export dela Burdujeni s'a tăiat în cursul lunii Iunie 1914, în total 135 porci. Din carnea obținută s'au exportat 8266 kgr. în Austro-Ungaria.

Abatorul de export dela Turnul-Severin în luna Iulie 1914. În luna Iulie 1914, s'au tăiat la abatorul de export dela Turnu-Severin 32 porci. Din carnea obținută s'au exportat 3025 kgr. în Ungaria.

D. Răducanu Popescu atașatul comercial al României pentru Belgia și Olanda a trimis următorul raport:

Guvernul belgian pentru a preveni neajunsurile la care ar fi expusă populațiunea din partea speculanților a luat măsuri ca să se fixeze maximum la care pot ajunge prețurile articolelor mai principale, contravenienții fiind urmăriți de autorități. Astfel la Anvers s'a fixat: Grâu I-a calitate, maximum frs. 28% kgr. făină 00 frs. 38% kgr. Pâinea de 1 k. 0.40 ct. Lapte nesmântănit, 28% crem. 0.25 ct. litru. Lapte amestecat, 15% cremă, 0.16 ct. litru, lapte ca-

litate inferioară 0.10 ct. litru. Mazăre ordinară 0.45 ct. litru²). Fasole ordinară, 0.45 ct. litru. Orez ordinar 0.40 ct. kgr. Sarea de bucătărie 0.10 ct. kgr. Cartofi 0.10—15 ct. kgr. Cărbuni I Calitate 80% frs. 42% kgr. Cărbuni 60% frs. 41% kgr. Antracit 30—50, frs. 52% kgr. Antracit 50/80 frs. 51% kgr.

Pedeapsa pentru ori care ar erija prețuri superioare celor stabilite, este de 1 lună până la 5 ani închisoare și amendă de frs. 26—500, iar mărfurile confiscate.

Comisiunea de rechizițiune, prin expertul său, a plătit pentru partizi de grâu mai mari frs. 21% kgr. în magazie. Orz cu puțin miros, frs. 19% kgr. la depozitul militar, iar ovăș frs. 27% kgr. cu toate taxele de intrare și spese de transport calculate frs. 6—7% ceea ce ar veni la frs. 20—21 neto.

Dat fiind starea de asediu și aplicarea legii marțiale, mișcarea vaselor în port, este subordonată de asemenea, guvernoratului militar. Nici un vapor nu poate intra sau ieși fără autorizațiune prealabilă. Portul este închis.

Nesiguranța vapoarelor pe drum, face pe toți cei cari au marfă flotantă spre Anvers, să se teamă de soarta avutului lor.

Nimeni aici nu ia nici un fel de angajament. Mărfurile prompte, se vând numai contra numerar. Documentele expediate, pe lângă că sunt expuse să nu sosească la destinație, afară de aceasta, astăzi nu au nici o valoare, ori care ar fi emitentul.

Disparițiunea bruscă a monedei divizionare din transacțiunile curente și afluența la ghișeurile Băncii Naționale a determinat statul, să autorizeze punerea în circulație a hârtiei monedă a 5 lei bucata, ceea ce se vede de trei zile pe piață.

Scontul Băncii Naționale se menține tot la 7%. Moratoriul s'a decretat odată cu legile referitoare la starea de războiu.

În vederea protejării comerțului s'a constituit un sindicat de bancheri (băncile cele mai principale din Belgia) pentru a garanta vis-avis de Banca Națională, operațiunile de împrumut pe titluri, operațiune pe care aceasta din urmă a admis-o.

Capitalul provizoriu este de 100 milioane și va putea fi mărit prin noi adesiuni. Acest capital va servi de garanție a lichidării operațiunilor care se pot urca la o sumă de patru ori mai mare decât totalul sindicatului și chiar pentru ori care operațiuni ar fi admise de comitetul sindicatului. Acest consiliu se compune din 7 membri. Se zice că se vor alipi și Casa generală de economie.

Scopul ce urmărește acest consorțiu nu este de a face operațiuni noi. Împrumuturile solicitate la Banca Națională sunt numai în vederea de a rambursa pe creditori, de a face față angajamentelor luate în prețuia războiului, a veni în ajutorul industriilor pe cari le patronează, mai ales pentru plata salariilor și a ajuta pe clienți pentru satisfacerea trebuințelor existenței zilnice.

Moratoriu. Bursele închise prin ordonante oficiale. Retragerea depozitelor dela bănci reglementată până la 15 August c., cele cari nu trec de frs 1000 a se rambursa la cerere, iar cele cari depășesc frs. 1000 se pot ridica până la concurența acestei sume plus 10% din ceea ce depunătorul are să mai primească.

*) Se vând ca lichidele per. litru.

Pentru vetrele ostașilor.

Colecta „Reuniunii femeilor române din Arad și provlucle”.

Dna Aurella Dr. Petran, casiera Reuniunii ne trimite listele de mai la vale.

Aurora Moldovan, Arad 10 cor. (fără listă).

Pe lista dnei Sofia Beles:

Ioan I. Papp episcop 500 cor.; Reun. fem. rom. 100 cor.; Sofia Beles 30 cor.; Vasile Beles protopop 20 cor.; Anton Mocsonyi de Foen, mare proprietar Bulci 200 cor.; Petru Ionasiu și soția, secretar dom. 20 cor.; P. Rozvan și familia 30 cor.; Dr. Stefan C. Pop și familia 40 cor.; Livia Dr. Vuia 10 cor.; Hermina Vasilon 10 cor.; Ana Dr. Demian 20 cor.; Helene Goldis 20 cor.; Sophia Papp 20 cor.; Cornelia Dr. Iacob 10 cor.; Lidia Tulcan 10 cor.;

Pe lista dlui Georgiu Popovici, paroh gr. or. Talpas. Văd. I. Sălăcian 1 cor.; Petru Frențu 1 cor.; Pavel

Leu 1 cor.; Ioan Rob 1 cor.; Georgiu Negruț 1 cor.; Georgiu Decian 0.40 cor.; Schberfter Árpád 1 cor.; Mátyé János 60 fil.; Oltean Flore 40 fil.; Petru Balas 1 cor.; Teodor Panea 1 cor.; Maria Opre 2 cor.; Roth József 1 cor.; Onuț Bulzan 40 fil.; Petru Vidican 60 Szűcs Ferencz 60 fil.; Elena Negruț 2 cor.; Ana Negruț 10 fil.; Teodor Rob 1 cor.; Petru Bunta 2 cor.; N. N. 2 cor.; Teodor Bunta 2 cor.; Georgiu Negruț 1 cor.; Flore Pușcaș 40 fil.; Petru Negruț 40 fil.; Teodor Strimb 10 fil.; Horváth István 60 fil.; Teodor Bunta 40 fil.; Petru Lucuța 20 fil.; Ioan Chirilescu 1 cor.; George Vid 1 cor.; Hipp János 1 cor. Suma totală 29.20 cor.

Pe lista dnei Elena Popovici, preoteasă, Bârsa.

Elena Popovici 1 cor.; Aurella Drincu 1 cor.; Vasile A. Drincu 1 cor.; Măriuță Cev 20 fil.; Maria Halmăjan 10 fil.; Filimon Ardelean Chisindia 2 cor.; Flore Bărbătei Chisindia 20 fil.; Zeni Altman 20 fil.; Florița Feier 10 fil. Măriuța Dingor 10 fil.; Nuția Draga 10 fil.; Anisie Grec 20 fil.; Andea Danci 8 fil.; Florița Floruț 10 fil.; Sida Feier 20 fil. vād. Eva Țiucra 20 fil.; Zeni Țiucra 20 fil.; Anisie Susan 20 fil.; Esti Gábor 30 fil.; Terezia Allman 20 fil.; Găfite Floruți 20 fileri; Ioan Susan 10 fil.; Ioan Iercan 20 fil.; Constan Lajos 20 fil.; Brândușa Mătcău 20 fil.; Todor Susan 10 fil.; Todor Tambor 10 fil.; Aran Tudur 20 fil.; Veselina Faur 20 fil.; Elena Brihan 10 fil.; Pavel Draga 20 fil.; Măriuța Țiucra 20 fil.; Zaharie Lung 10 fil.; Anisie Mătcău 20 fil.; Mihai Brihan 20 fil.; Lena Birău 20 fil.; Andea Mătcău 10 fil.; Anisie Rați 20 fil.; Măriuța Draga 10 fil.; Saveta Rați 20 fil.; Sabina Rați 20 fil.; Ana Draga 20 fil.; Floare Anca 20 fil.; Todor Susan 10 fil.; Elena Danci 40 fil.; Axentie Țica 10 fil.; Linca Mătcău 20 fil.; Mărie Birău 50 fil.; Raveca Faur 20 fil.; Mărie Birău 10 fil.; Măriuța Răpsgan 30 fil.; Ana Mătcău 10 fil.; Titus Draga 20 fil.; Iosa Faur 10 fil.; Todor Ardelean 10 fil.; Anisie Anca 40 fil.; Anisie Halic 40 fil.; Ioan Anca 20 fil.; Anuția Draga 40 fil.; Zeni Mătcău 40 fil.; Todor Birău 20 fil.; Todor Faur 10 fil.; Catiția Susan 10 fil.; Florița Aliman 10 fil.; Roth Lajos 1 cor.; Gligor Mătcău 50 fil.; Antiția Faur 10 fil.; Anisie Faur 30 fil.; Pavel Hirina 1 cor. Suma totală 19.68 cor.

Pe lista dnei Lucreția Cosma, Răpsig.

Mihail Cosma 2 cor.; Stefan Hereț 1 cor.; Ierkan Isai 40 fil.; Pavel Ursza 40 fil.; Gavrilă Drăgan 50 fil.; Ioan Ardelean 30 fil.; Onu Crișan 1 cor.; vād. Todor Iercan 50 fil.; Petroman Mitru 50 fil.; Ioan Burta 20 fil.; KissAnna 30 fil.; Petroman Pavel 20 fil.; Indrika Mikulae 40 fil.; Simion Ardelean 30 fil.; Popa Simion 40 fil.; vād. Terențiu Iercan 6 cor.; Hevesi Adolfiné 1 cor.; Deutsch Hermin 50 fil. Suma 15.90 coroane.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 15 Septembrie 1914.

Contele Tisza și Românii. În legătură cu telegrama contelui Tisza, ministrul-president al țării, trimisă ambasadorului nostru la București, contelui Otocar Czernin, și publicată în ziarul nostru (Nr. 86), primim din Budapesta informațiunea, că domnul ministru-president a făcut în clubul partidului guvernamental, în cerc mai restrâns, o declarațiune foarte însemnată, referitoare la rezultatul tratativilor purtate cu conducătorii și reprezentanții poporului român din patrie. Domnul ministru-president a declarat, că tratativele n'au dus la rezultatul dorit mai ales din cauza, că opiniunea publică maghiară, cu deosebire cea din Transilvania, fiind cu mare încredere față de conducerea politică a Românilor, a îngreunat foarte mult realizarea dorințelor și intențiilor nobile ale Escelenței Sale, dlui ministru-president, conte Tisza. Acum însă, convingându-se toți despre loialitatea și patriotismul splendid al poporului român din patrie, dovedit cu prisosință în zilele cele mai grele și mai critice, neîncrederea a dispărut și nimic nu va mai sta în cale, ca guvernul ungar să-și realizeze neîmpiedecat intențiunile salutare față de poporul român din statul ungar. Declarația aceasta a dlui prim-ministru a fost aprobată și aplaudată, — după cum ni se scrie, — de toți cei ce se aflau în jurul Escelenței Sale. („T. R.”)

Naționalități de dincoace și de dincolo, pe câmpul de războiu din nord. Într-o dare de seamă mai lungă a ziarului „Pester Lloyd” despre lupta dela Lemberg, găsim următoarele două pasagii:

„Rușii prinși aici îndată au fost mângăiați. Românii basarabeni cari se află printre ei sunt de-adreptul veseli. Nu mai puțin, de sine înțeles, sunt bine dispuși soldații evrei din Rusia”.

„Soldații sanitari, angajați la transport, mergeau atât de departe în atenția lor încât întrebau pe fiecare rănit cărei naționalități aparține. Se întâmpla aceasta cu scopul ca după cât e posibil fiecare să ajungă între conaționali săi, împreună să poată petrece și să nu se plictisească.”

Un alt ziar unguresc scrie sub titlul „Din viața soldaților maghiari”: „Am fost martorul unei mici întâmplări care e caracteristică pentru unitatea armatei rusești. Armata noastră fiind tând a dat într-o holdă de cucuruz de 3 cor. panii rusești. Indată a năvălit și a început să tragă focuri asupra lor. Când au început să se atace deodată cuvinte românești mi-au izbit în rechea. Un subofiter a strigat românește:

— Nu ne împușcați, suntem frații voștri!”

Armata noastră le-a impresurat și după ce le-a desarmat s'a aflat că sunt compuse din Români basarabeni cari de abia au așteptat să lejul să ni se predea. Doar Rusul li-a călcat o dată în picioare libertatea. Soldații români din Rusia au venit la noi plini de bucurie și au cerut ca să nu fie prizonieri, ci să poată lupta cu soldații împotriva acelei armate, ai cărei ostași jurați au fost cu un pătrar de oră mai înainte”.

...Nouii contribuții la colectia „ciudățeniilor”

Austro-ungarii din București. Sub acest titlu, este în ziarele maghiare: „Societatea austriacă și ungară din București a ținut o ședință sub presidenția lui dr. Cornel Diaconovici, în care au dat expresie satisfacției lor, pentru că ziarul „Ziua” spulberă minciunile rusești și sârbesti, informând precis lumea românească despre biruințele armatei austro-ungare.

Maxim Gorki în armata rusească. „Univerul” din București e informat că marele poet rus Maxim Gorki a fost înrolat în armata rusească.

Ultima oră.

TRUPELE NOASTRE ÎN NOUILE POZIȚIUNI.

Dela cartierul presei se anunță: Așezarea trupelor noastre în noile pozițiuni a decurs în ordinea cea mai perfectă. Dușmanul stăle de mizeri a fost incapabil de a tulbura mișcările trupelor noastre. Trupele noastre se retrag având simțământul înălțător al biruinței în noile poziții, unde deși e vremea cea mai urâtă se pregătesc în dispoziția cea mai excelentă pentru noi lupte. Ele au luat dela dușman 10.000 prizonieri și 50 tunuri.

LUPTA MILIOANELOR.

Berlin. — Statul major german comunică: Pe câmpul de războiu dela apus și în jurul Parisului lupta continuă încă cu inversunare, dar acum fără rezultat hotărâtor. Mai ales la a. dreaptă se dă o luptă foarte crâncenă. Încercarea Francezilor de a forța centrul nostru, a fost respinsă.

POȘTA REDACTIEI.

D-na St. Jidovin. Adresa dlui Stanciu e: Arad școala de fete română str. Deák-Ferencz.

D. Traian Olariu. Încă nu se știe cu siguranță. Probabil în 16 sau în 18 e.

Simion Madincea. Adevărat, că războiul se bazează și pe naivitate, dar nu pe naivitatea versificatorilor. D-ta vei fi crezând, că noi n'avem „imnuri” și cântece de război, de vrei să ne dai unul cu orice preț. Astăzi numai înțelegem strofele ca:

Să arunce volnici de frunte:

Români-lei și brazi de munte

La arme, să învingem!

Când brațul țara ne cere

De noi chiar și moartea piere,

Dar încă lupii, ce-avem!...

Cel-ce-și împlinește sfânta datorință,

Săceră în certuri și-aici biruință;

Cel-ce pentru țară și-al ei rege moare,

Etern străluci-va, ca un mândru soare!

Redactor responsabil: Constantin Sava.